



LAMMAS

Iiris Poukkanen, AMOK 2018

Perustietoa lampaasta

- Märehtijä
- Laumaeläin
- Villa, liha, vuota, maito
- Tehokas rehunkäyttäjä
- Suomenlammas alkuperäisrotu (ahvenanmaanlammas, kainuunharma)
- Väri- ja rotuskaala todella laaja (kuten vuohellakin)
- Laumakeskeisempi kuin vuohi, riippuu paljon kuitenkin yksilöstä
- Monipuolinen tuotantoeläin
- Pihattokasvatus mahdollista

lammastermistöä

- Naaraslammas:
uuhi
- Koiraslammas:
pässi
- Kuohittu pässi:
oinas
- Lampaan lapsi:
karitsa/vuona



pitopaikka

- kuten vuohella, mutta lammas ei kiipeile yleensä niin paljon kuin vuohi
- Kestokuivike toimii hyvin
- Osastoitu pihatto toimii hyvin, lammas viihtyy viileässä
- Kivennäisliä, mutta Huom! Kuparia ei saa olla liikaa, eli esim. Hevosten kivennäiset ei käy lampaalle
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100587>
- Kosteus ja lämpötila voivat olla ongelmallisia sisätiloissa
- Ilmanlaatu täytyy olla hyvä
- Verrattuna vuoheen lammas juo ja virtsaa enemmän, joten kuivitusta tarvitaan enemmän

Lampaan ruokinta

- Periaatteessa kuin naudat, mutta 1/10
- Lampailla omat kivennäiset
- Perinteisesti lammas on saanut perunan- ja porkkanankuoret
- Nuorille teuraspäseille riittää usein pelkkä korsirehu, ettei liha kerää rasvaa liaksi
- Päseille lisää ravintoa astutuskaudella

Lampaan kerintä ja sorkkahoito

- Kannattaa tehdä yhdellä kertaa
- Kerittävä väh. 1 krt/vuosi (valtioneuvoston asetus lampaiden suojelusta, § 15)
- Lampaan keritseminen vaatii osaamista, vakaata kättä, toimivaa konetta ja teräviä teriä
- Keritsemiskoneella voi aiheuttaa valtavia haavoja tai esim. Katkaista kinnerjanteen
- Lampaalle on yleensä todella vastenmielistä tulla eristetyksi laumasta ja pidellyksi kiinni
- Ponivarsan päitset tai lampaiden päitset toimivat parhaiten, eikä kuristumisen vaaraa ole
- Lammasta (tai muutakaan märehijää) ei saa laittaa selälleen eikä edes kääntää selän kautta
- Villan käsittely on pitkä prosessi, Suomessa hiipunut

lisääntyminen

Astutus ja tiineys yleensä ongelmaton

Tiineys n. 5kk

Sikiöitä voi olla jopa 6-8!!

Jos leimaantuminen epäonnistuu, uuhi voi hyljeksiä karitsaa

Orvon karitsan adoptointi on usein hyvin vaikeaa

Liha- ja villatiloilla vieroituksella ei ole kiire

Jos uuhella on useita karitsoita, täytyy olla tarkkana, että kaikki saavat tarpeeksi maitoa

--> lampaalla on vain kaksi nisää!

usein yli kolmen karitsan syntyessä tarvitaan lisäruokintaa

Käsittely

- Lampaista ei saa raahata villoista
- Lammasta ei saa kytkeä kaulastaan pitkäaikaisesti paikoilleen
- Lammas on voimakkaasti laumaeläin, pelätessään lauman pakoreaktio on niin voimakas, että pienet karitsat voivat helposti jäädä jalkoihin.
- --> karitsapiilot!



Lampaan sairaudet ja tartuntataudit

- Vuohella ja lampaalla on samat taudit: <https://www.evira.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/lampaat-ja-vuohet/>
- Lampaan väkirehujen tai esim. Omenoiden ylensyöntiä tulee ehkäistä -> voi koitua kuolemaksi -> lammas ei malta säännöstellä "apajilla"
- Lampaalla kuparimyrkytyksen vaara (kivennäisrehut)
- Keritsemättömällä lampaalla voi tulla vaikeuksia liikkumisen suhteen sekä iho-ongelmia
- Kesällä keritsemätön villa voi aiheuttaa lämpöhalvauksen

Siinä olennaisin lampaasta!
P.s. kumpi on kumpi ;)

